

**Concept waer naer den doorluchtighen hooghgheboren furst
Mauritius van Nassouwen, prince van Orangien ... als
gouverneur ende stadthouder vande stadt, steden ende lande
van Utrecht, op den xxiiij. Julij 1618, neffens die
gecommiteerdens vande Ho: Mo: Heeren Staten Generael ...
ghestelt heeft, een vroetschappe van veertich personen, die
welcke haer daer naer int verkiesen vande burgemeesters,
schepenen ende raden ofte vroetschappen, voortsanen sullen
hebben te reguleren**

<https://hdl.handle.net/1874/10201>

Concept waer naer den Doorluchtighen Hooghgebooren Furst

MAURITIUS

Van Nassouwen/Prince van Orangien/Grave van Nassouwen/Heurs/Bueren/etc. Marquis vander Meer ende Blissinghen/etc. Heere ende Baron van Breda/Diest/etc. Als Gouverneur ende Stadthouder vande Stadt/ Steden ende Lande van Vtrecht/ op den xxiiij. July 1618.

Neffens die Gecommitteerdens vande Ho: Mo: Heeren Staten Generael, met approbarie vande Mog: Heeren Staten s Lants van Vtrecht binnen de voorsz. Stadt ghestelt heeft, een Vroetschappe van veertich Personen, die welcke haer daer naer int verkiesen vande Burgemeesters, Schepe, nen ende Raden ofte Vroetschappen, voorts aen sullen hebben te reguleren.

Gedrukt voor een Liefhebber der Privilegie ende Wypheyt/ Ant Jaer 1627.

C O P Y E

Also eenighe Jaren herwaerdt's secker misnoeghen is
 gheweest by die Gheemeente der Stadt Utrecht / over de
 inconuenienten ende misbruycken van tijt tot tijt : inghe-
 kroopen belanghende het stellen der Magistraet vande
 voozschreue Stadt / dooz dien dat die twee Ledden der Ed.
 Mogh. Heeren Staten s' Landts van Utrecht / die Electie
 ofte verkiezinghe der voozsz. Magistraet aen hem ge-
 tooghen ende ghenomen hadden / niet teghenstaende solemnelen contrac-
 te tusschen die vande Riddereschap ende die Stadt van Utrecht opghe-
 recht / beloofst ende by resolutie der selver twee Ledden ghearrresteert was /
 dat 30-lynden hem die Electie der Magistraet der Stadt Utrecht : tot
 gheenighen tijt souden onderwinden / waer uptghevolcht is dat de vooz-
 schreue twee Ledden / mit Eligeeren der Magistraet voozsz. zedert den Ja-
 re 1593. totten eersten Borghemeester gestelt hebbende gehadt een vande
 Riddermatige persoonen / die onder het tweede lidt vande ghy-nelte Ed.
 Mogh. Heeren Staten beschreven worden / ende oock Borghemeesters
 zijnde / hare touz ende andere gherechtigheden onder den Riddereschappe
 behoudende waren / waer by ghevoecht sijn gheworden verschepte per-
 soonen / die ijt seckere consideratien den voozsz. eersten Riddermatighen
 Borghemeester niet en dozsten teghensprecken / ende dat de voozsz. Hee-
 ren Staten op de Electie vande voozsz. Magistraet / die voozsz. inconve-
 nienten tot noch toe niet ghesocht hebben te remedieren / niet teghenstaen-
 de verschepten propositien / vermaninghen ende doleantien daer over
 ghedaen / maer datmen ter contrarie ghesocht heeft die persoonen : die het
 voozsz. rederes niet behoorelycke middelen / ende ter behoorelycken tijdt
 ende plaetse voozstellende waren te verlaten / ende vooz suspect te houden /
 Soo ist : dat den raedt der Stadt Utrecht vooz ooghen hebbende de ruste /
 vrede / ende welstant der voozsz. Stadt van Utrecht / ende der ghemeyne
 Inghesetenen van dien : naer verschepten communicatien by hare Ghe-
 deputeerdens / in kracht van hare speciale commissie in date den 22. Julij
 1618. daer op ggehouden / met sijne Princelijcke Excellentie Prince van
 Orangien als Gouverneur ; ende Stadthouder vande Stadt / Steden / en-
 de Lande van Utrecht / misgaders die Gheconmitteerdens vande Hog.
 Mogh. Heeren Staten Generael / als mette Ed. Mogh. Heeren Sta-
 ten s' Landts van Utrecht / eyndelijck (op dat alle voozder nadencken ende
 misvertrouwen wech-ghenomen soude worden) goet ghevonden heeft te
 beramen / statueren / ende sluyten die poincten ende articulen / hier naervol-
 gende / omme na forme ende inhoud vande selve / die Magistraet der vooz-
 schreue Stadt vooztaen gestelt te worden.

I.

Inden eersten dat mijn Heere die Stadt-houder ofte Gouverneur der Stadt/Steden ende Lande van Utrecht upt de jegenwoordighe Magistrat / ende noch veertich personen die by d' selve Magistrat uptte notabelste ende ghequalificeerste personen vande Stadt / wofende vande ware Christelijcke Ghereformeerde Religie / ende goede ghetrouwe Patriotten Collegialiter ende met ghemeene stemmen ghenomineert / ende sijn Princelijcke Excellentie ghelevert sullen worden / mitsgaders noch twintich personen / by die hooch-ghemelte sijn Princelijcke Excellentie daer by te voeghen / ghenomen ende ghekooren sullen worden / veertich personen die alijts soo langhe sy leven/sullen blijven dienende als raden ofte Doetschap vander Stadt te vorderen / ende daer toegheladen zijnde / ghetrouwelijck te helpen raden ende adviseren / ende ghene secreten te releveren/achtervolgende d' onder gewoonte/ende ordonantie vande Stad.

II.

Item dat onder de voorsz. personen niemant sal moghen wesen dan ghebozen Borghers der Stadt Utrecht / ofte die ten minsten thien Jaren Borghers gheweest ende inde Stadt ghewoont hebben / ende aldaer ofte inden Landen van Utrecht ghegoet sijn / ofte Edelen / ende andere gegualificeerde personen inde klepne Steden / ofte ten platten Lande ghebozen ende ghegoet / die binnen die voorsz. Stadt vijf jaren continuelijcken ghewoont ofte vijf jaren Borghers gheweest hebben / die dan gherceken sullen worden als andere Borghers.

Sonder dat onder die voorsz. personen niemant sal mogen wesen vande andere twee Leden vande Staten / ofte die in dienste / ofte eden van vreemde Heeren ofte Vrouwen sijn / ofte vande selvighe eenighe pensioenen trecken ofte ghenieten.

III.

Item dat onder d' selve personen niet en sullen moghen wesen / dan die van Echten bedde ghekomen ofte dooz navolghende huwelijck gelegitimeert sijn / ende gheen manslachtighen / noch Overspeelders noch meyn-eedighen / ofte andere dierghelijcken / ende oft eenighe van dien onwetende ghecozen waren / ende men namael sulcx onderbunde / ofte dat niemant namaels van sulcx achterhaelt worde / soo sal sulcx een persoon gedestitueert / ende een ander in sijn plaetse gesurogeert worden.

IIII.

Dat oock gheen twee-brueders / nochte Vader ende Kint / ofte swagers van dien inden eersten grade / ghelijckelijcke ondert voorsz. ghetal gecozen sullen moghen worden.

V.

De voorsz. 40. personen ofte Doetschap sullen ghehouden wesen / metten Burghermeesters ende Cameraers vande Stadt / alle maendach ende op andere daghen daer toe gheladen zijnde / ter ghestelder wyze ofte ten minste een half wyze daer na / te compareeren op den Raedt-huys / omme te disponeren op saken de Policie / neeringhen / ende welwaren / midsgaders

die versekerheyt ende bewaernisse der voozsz. Stadt aengaende / ende ge-
nieten t'elcker comparitie ses stuybers.

D I.

Item soo wanneer dat yemant vande voozsz. 40. persoonen afsjijch
wort/ ofte deur langduerige sieckte onbequaem worde/ om te compareren
ofte dienst te doen/ ofte inder stad ter woon getagen ware/ ofte om eenige
enozme saken (daer van kennisse genomen ende gesententieert sal worden/
by ordinaris Justitie) daer upt gestelt worde / soo sullen de resterende per-
soonen mette Burgermeesters vande stad / in plaetse vanden nomineren
twee persoonen/ gequalificeert als inde voozgaende Articulen verhaelt is/
ende dit Collegialiter ende by meeste stemme omme daer upt by sijn Prin-
celijche Excel. een geeligeert/ ende tot Droetschappe gestelt te worden.

D I I.

Item dat d' voozsz. 40. persoonen in datelijck ende voozts alle jaer acht
daghen vooz Kemigie-dach upt hem luyden by de meeste stemmen nomi-
neren sullen/ vier persoonen gequalificeert tot Burgermeesters / die sy in
haer conscientie tot de regieringe vande stad mit ende bequaem hebinden/
ende d' selve mijn Heeren den Gouverneur ofte Stadt-houder in geschijfte
over sepnden omme daer upt twee Burgermeesters te kiesfen/ die vooz dat
aenstaende jaer regieren sullen.

D I I I.

Wel verstaende dat vooz d' eerste repse upt het getal vande voozgemelte
40. persoonen ghestelt tot Droetschap by sijne Princelijche Excel. d' selve
twee Burgermeesters gestelt sullen worden/ om vooz dat Jaer te dienen.

I I.

Item sal insghelijck ten selven daghe die voozsz. Droetschap upt hare
Collegie/ als andere gequalificeerde persoonen nomineren 24. persoonen/
die welke mijn Heere den Gouverneur ofte Stadt-houder inder tijt over-
gesonden sullen worden/ omme upt die selve te kiesfen en te stellen 12. Sche-
penen die vooz dat aenstaende jaer dienen sullen/ ende ghehouden sijn alle
daghe ter ghesetter uppe/ ofte andersints daer toe gheladen zijnde/ te com-
pareren op den Stadthuse/ ende aldaer op die saken van Justitie / benefi-
sens die Heeren Burgermeesters te besaigneren/ als na rechts behooren/
bes dat vooz d' eerste repse by sijn Princel. Excel. die verkiefinge van Sche-
penen/ soo wel upt de Droetschap als uptte gequalificeerde Burgherijte sal
ghedaen worden.

I.

Item die Wagistraet in manieren als boven verandert ende ghe-
eedit zijnde sullen Burgermeesters ende voozsz. 40. persoonen alle jaer by
hem selven kiesfen twee Cameraers/ daer die Stadt af ghedient zy / welke
Cameraers alle jaer ofte ten minsten op die twee jaren verset sullen wor-
den/ sulcx dat d' afgaende in twee navolgende jaren tot het voozsz. ampt
niet weder geroepen ofte gestelt sullen worden.

I I.

Item die voozsz. 40. persoonen sullen gock eedt doen/ dat sy int verkiefen
vande Burghermeesters Schepenen/ ende Cameraers/ gheen faueur/ ofte
affectie

affectie sullen ghebypcken/maer alleenshick insien ende letten dat sy tot de regieringhe nut ende bequaem sullen zijn.

III.

Item die voorsz. Burgermeesters / Schepenen ende Cameraers vande Stadt sullen gene erckisen imposten/noch generale middelen/noch andere der Stadts ofte Staten goederen moghen pachten/ ofte part ofte deel daer aen hebben/ op pene van hondert gouden Rijders.

III.

Item sullen alle d'voorsz. personen haer boozders reguleren / naer in honden vande Ordonantie der Stadt Utrecht/ende ouder ghewoonte ter tijt ende wijlen toe d' selve Ordonantie by ghemeyn advyse vanden Rade ende Approbatie vanden Gouverneur ofte Overichept volghende / verschepden advijzen van Raden daer op ghenomen/verandert sal wesen. En boven in Margine stont die Staten vande Lande van Utrecht/ter presentie van sijne Princelijcke Excellentie / ende de Heeren Ghecommitterden vande Hogh. Mogh. Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden. Ghehoort hebbende de Lecture van desen Concepte/hebben t' selve gheapprobeert ende geadvoyert / gheselijk haer Ed. Mogh. t' selve advoyeren ende approberen by desen/ Ghedaen Utrecht den 24. Julij 1618. Onderstont ter Ordonantie van mijne voornoemde Heeren/ende was onbertepkent.

G. de Ledenberch.

Ampliatie / Interpretatie ende Dressement vande voorsz. Concepte vande Droetschappe / by de Ho: Mog: Heeren die Staten Generael/ende sijn Furstelijcke Doozlichticheyt/ den Prince van Orangien / als Gouverneur ende Stadthouder vande Stadt/ Steden ende Lande van Utrecht/volghende sekere poincten van consideratien over tselve Concept/by den voorsz. Droetschappe ingheselt/ende resolutie daer op ghenomen / by sekere hare Gecommitteerdens aen hare Ho: Mog: Wiltsgaders den Welghemelten Heere/Prince van Orangien/als Gouverneur ende Stadthouder vande Stadt/ Steden ende Lande van Utrecht/omme by d' selve gheresumeert te worden.

C O P Y E

DAt die Burgermeesters ende Cameraers/onder het getal van 40 personen/wyt d'welcke het Droetschap bestaet/ mede sijn ende sullen blijven begrepen. Wel verstaende nochtans dat d'voorsz. Cameraers gheent Kemme inde Droetschappe sullen hebben/ gheduyrende den tijt van hare administratie.

II. Dat

II.
Dat sijn Furst. Doozl. als Stadthouder blypen de nominatie van vier
personen om Burgermeesters ende 24. personen om Schepenen respec-
tieve wytgecozen worden/by sal staen eenige vande voorsz. Burg-
meesters ende Schepenen te continueren niet jegenstaende d' selve inde no-
minatie waren voorsz. gegaen.

III.
Dat de twee Burgermeesters met ses ofte meer Schepenen mede de
Broetschap bekleedende op alle dagelijcse voorsz. saken / de policie
vande stadt alleen rakende / sullen mogen disponeren en sulcke ordze stellen/
als sy in goede consciencie sullen bevinden te behooren.

IIII.
Item om wech te nemen de verresene disputen en te verhoeden die noch
voorder souden mogen komen te ontstaen over het point wie wyt de Broet-
schappe soude mogen verballen / t' sy in regard van commissien by yemant
vande Broetschap aen te nemen / of ten aensien van merckelijcke in dispo-
sitie / ofte langdurige siechte dat sijn Furst. Doozl. by sal staen alle Jaer
tegens die veranderinge van Burgermeesters en Schepenen eenige per-
soonen wyt de Broetschap te verlaten / ende andere in der selver plaetse te
stellen / in welcken gevalle de hoochgeachte sijn Furst. Doozl. sal letten op
alsulcke personen die commissien sullen ontfangen hebben / ofte die dooz-
indispositie onbequaem gewozden sullen zyn.

V.
Dat de Burgermeesters der stadt Utrecht sullen continueren in alsulcke
pre-eminencien / commissien / etc. Daerinne d' selve tot noch toe gehouden en
gebruyckt sijn geweest / ten ware sy luyden d' selve commissie selfs af staen
ende andere in haer plaetse committeren wilden.

VI.
Blijvende d' voordere pointen vande forme ende concept vande voorsz.
Broetschappe in hare meerde / vooz soo veel d' selve by desen niet en sijn ge-
interpreteert ofte gebruyckt.

Aldus ghedaen ter vergaderinghe vande Hooch-ghemelte
Heeren Staten Generael, in 's Graven-Haghe op den 16.
September 1619. Ende was gearapheert, Floris Grave
van Cuylenburch, onder stont, Ter Ordonnantie vande
Hoochghemelte Heeren Staten Generael, ende was on-
derteckent.

C. Acrssens.

Wt crachte van welke Ampliatie / Interpretatie ende Dressement / sijn
Excell. den Prince van Orangien / aen Joncker Johan van Zuylen / van
der Haer / Schoutet der Stadt Utrecht / op den 26. Septemb. 1620. ghe-
schreuen heeft desen volgende Resolucie.

Den

**Den Prince van Orangien, Grave van Nassouw,
Meurs, Bueren, &c. Marquis vander Veere en Vlißin-
ghen, Heere ende Baron van Breda, Dieft, &c.**

Edele wyome ende Discrete lieve bysondere/ desen dient alleen ten eynde
Eghp ons dooz byzenger deses oversenut de Lijste van alle die name van-
de je gewoordige Regierders der stad Utrecht/ met pertinente aentepcke-
ninge vande gene die eenige Staten ofte Officien / altans bekleeden ende
met expresse vande selve Officien/ mitsgaders van die dooz ouderdom ofte
andere indispositie niet en compareren/ sonder daer af in getreke te blijve/
ende hier mede Edele/wyome/ discrete ende lieve besondere sijt Gode bevo-
len/int Leger by Diesfort den 26. Sept. 1620. onderstont u goede vrient/
ondertepkent Maurice de Nassou. De subscriptie was. Den Edelen/ E-
rentfesten onsen lieven bysonderen Johan van Zwijlen/ vander Vaer/ Hee-
re van Sevender/ etc. Schoutet der Stadt Utrecht.

Achtervolghende welke Missive by den Schoutet voornoemt/ aende
welghemelte Prince van Orangien / overgesonden zijnde de namen vande
Regierders der stad Utrecht/ met pertinente aentepckeningh vande gene
die asdoen eenige Staten ofte Officien warē bekleedende/ mitsgaders van
die dooz ouderdom/ ofte andere indispositie niet en compareerden. So heeft
sijn Excell. desen volgende Missive / mette Lijste vande namen der gene
die hy dooz dat aenstaende jare gecozen hadde/ tot Burghermeesters ende
Schepenen/ etc. overgesonden aende voornoemde Schoutet / luydende de
selve Missive als volghet.

**Den Prince van Orangien, Grave van Nassouvy,
Meurs, Bueren, &c. Marquis vander Veere ende Vlißin-
ghen, Heere ende Baron van Breda, Dieft, &c.**

Evande Erentfeste/ lieve bysondere/ wy senden u hier beneffens de Lijste
vande namen der gener die wy tot Burghermeesters/ en Schepenen der
stad Utrecht/ vooz den aenstaende jare hadden vercozen/ Mitsgaders een
Lijste der gener die wy gestelt ende vercozen hebben/ in plaetse van wijlen
Cornelis van Westreien/ daer toe Becommiteert waren / die personen
van Daniel van Leempurte/ ende Wiltioni de Goper/ mitsgaders in plaet-
se van Jan Gerritsz. vander Lit/ Jan de Rijck / Cameraer vanden Lec-
kenbijk/ Willem Shade Iekemeester/ Cornelis Splinter/ ende Gosen va
Driendael/ beyde Raden ter Admirallitept/ alle gewesene Rade ofte Dooct-
schappen/ omme in haerluyder plaetse/ den Raedt ofte Dooctschap der stad
Utrecht/ nevens anderet te bekleeden/ lastende u hier mede d' selve perso-
nen in hare respectieve Officien te stellen/ ende hun den eedt daer toe staen-
de/ op den gewooneijcken tijt af te nemen / sonder daer af in ghetreke te
blijven/ ende hier mede Edele/ Erentfeste/ lieve bysondere / sijt Gode bevo-
len

besnyden/ segghende sy noch intentie noch macht en hadde de selbe te beschadighen.

Derhalven moet noodsaecklijck volgen ende verstaen worden/ dat ick geen nieuwe en hebbe geconsenteert / maer alleelijcken gheconformeert de oude liberteyten ofte vryheden van mijne Ondersaten: nochtans omme te betoonen de klaerheyt van mijne intentie / dat ick niet en wil noch berouwen macht tot affnyden van 't ghene ick beloofte hebbe: Soo verklare ick alhier/ dat die dinghen de welcke gedaen sijn / waer dooz men eenighe doosaeck heeft te suspecteren / dat de liberteyt van de Ondersaten soude besnyden sijn/ het welcke booswaer den eerssten ende oprechsten grondt was van het versoec/ nimmermeer hier naer en sullen getrocken worden tot exempel van ulwe prejuditie oft nadeel.

Ende in toecomende tijdt (op het woordt van den Coninc) en sult ghy dierghelike doosake niet hebben om te klaghen: maer wat aengaet Congelt ende Pondtgelt / dat is een dinck dat ic niet misse en kan/ en het selve en was noyt boozgenomen van u versoecht te werden/ ende noyt gemeynt / des ben ick secker van my geconsenteert te werden.

Omme te beslypen: Ick belaste u/ alle die hier sijn/ kennisse te dragen / dat het gene dat ick nu ghesproken hebbe / de ware intentie ende meeninghe is van het ghene ick u op u versoecht hebbe geconsenteert / maer specialijcken ghy mijn Heeren de Rechters / want u alleen naest my gaet aen de interpretacie der Wetten: want geen van de Hupsen van 't Parlement/ samentlijck oft in 't besonder (wat ter contrarie van nieuws daer tegens soude mogen voortgebracht worden) en hebben macht eene Wet te maecken ofte te verklaren / sonder mijn consent.

F I N I S.